

KOEN VAN KERKHOVEN //
SECRETARIS-GENERAAL COC

Het onderwijspersoneel stelt dat de werkdruk zal verhogen en geeft aan nood te hebben aan een zomervakantie die lang genoeg is, om volledig afstand te kunnen nemen van het werk.

Onderwijspersoneel wil geen inkorting van de zomervakantie

In februari 2022 lanceerde COC een enquête bij haar leden over een mogelijke reorganisatie van het schooljaar door een inkorting van de zomervakantie. COC had namelijk van veel leden de vraag gekregen om naar hun mening te peilen. Bovendien mag de stem van het onderwijspersoneel in dit debat absoluut niet ontbreken. We zijn dan ook heel blij dat de enquête een groot succes was: duizenden leden namen deel. De conclusie is duidelijk: er is bij het onderwijspersoneel geen draagvlak voor een inkorting van de zomervakantie.

COC kondigde de enquête aan via Brandpunt, een nieuwsbrief en op de website. Er zat wat tijd tussen de aankondiging en het versturen van de enquête. We wilden onze leden namelijk de tijd geven om het uitgebreide dossier¹ dat we over het thema hadden samengesteld, grondig te lezen. Onze leden hebben natuurlijk hun eigen kennis, ervaring, mening of soms gewoon buikgevoel, maar we wilden hen ook het brede plaatje en meerdere perspectieven meegeven, zodat ze uitvoerig en correct geïnformeerd aan de enquête zouden kunnen deelnemen. Dat hebben duizenden leden, stuk voor stuk onderwijspersoneel, uit alle onderwijsniveaus en uit alle functies nu gedaan. We gaan ervan uit dat met hun deskundig oordeel rekening gehouden zal worden.

Onderwijspersoneel zegt nee

Uit de resultaten blijkt dat 78 procent van het totale aantal respondenten geen voorstander is van een inkorting van de zomervakantie². In bijna alle sectoren ligt dat resultaat in dezelfde lijn. Zo wijkt het resultaat slechts één tot vier procent af van het globale antwoord in het (buitengewoon) secundair onderwijs, het (buitengewoon) basisonderwijs van het GO!, het deeltijds kunstonderwijs, het volwassenenonderwijs, het hoger onderwijs en de CLB's. Enkel in de basiseducatie en bij onze gepensioneerde leden zien we een licht ander resultaat: daar kan twee derde van de respondenten zich niet vinden in een inkorting. Ook wanneer we de respondenten indelen in vier groepen volgens hun functie in onderwijs – lesgeven, zorgfuncties, beleidsfuncties (directies) en administratief en opvoedend personeel – zien we nauwelijks verschillen.

De personeelsleden pleiten ervoor om eerst de problemen die aan de basis liggen van het lerarentekort aan te pakken. Het gaat dan bijvoorbeeld over de werkdruk, het gebrek aan autonomie, de problematische uitval en ook uitstroom uit het beroep, de instroom vanuit de lerarenopleidingen, de

1. Brandpunt 5, januari/februari 2022: 'Dossier: Wat denk jij over een inkorting van de zomervakantie en/of reorganisatie van het schooljaar?', p.5-13.
2. Zie 'Meer werkdruk, minder welzijn', p.6-9, voor meer cijfermateriaal en getuigenissen.

betutteling, de looncomponent, het gebrek aan respect ... Kwalitatieve oplossingen voor die problemen ontbreken namelijk nog altijd. Het ondersteunend personeel en de directieleden wijzen er verder op dat ze nu al een ingekorte zomervakantie hebben.

Daarnaast vinden onze leden dat er betere mogelijkheden zijn om leerachterstand weg te werken. Ze geloven niet dat de inkorting van de zomervakantie daarvoor een oplossing zal bieden. Bovendien verzetten ze zich tegen een onderwijsvisie die alles afmeet aan zogenaamde leerwinst en -verlies. Leraren en directies wijzen er ook op dat er te vaak naar onderwijs wordt gekeken om maatschappelijke problemen op te lossen. Bovendien is er tijdens de zomervakantie een waardevol aanbod van onder andere zomerscholen, jeugdkampen en vakantiewerk, dat dreigt verloren te gaan.

Verlenging kortere vakanties weegt niet door

Het onderwijspersoneel twijfelt ook of personeelsleden en leerlingen beter op adem zullen komen wanneer ze twee weken herfst- en krokusvakantie hebben. Ze stellen bovendien dat de werkdruk zal verhogen en geven aan nood te hebben aan een zomervakantie die lang genoeg is, om volledig afstand te kunnen nemen van het werk. Ze wijzen er verder op dat het weer in de zomer meer toelaat om buiten te komen, wat enorm bijdraagt aan het mentale welzijn. De meerderheid is tevreden over de huidige leer- en evaluatieperiodes voor de leerlingen. Ze ziet geen meerwaarde in een andere spreiding. Daarnaast zijn veel leden bang dat op vakantie gaan in de zomer nog duurder en moeilijker te organiseren wordt, wanneer de periode waarin het gezin samen op vakantie kan korter wordt.

Wat als ... ?

Als er toch een inkorting van de zomervakantie zou komen, dan kan een meerderheid zich vinden in een model waarbij de herfst- en krokusvakantie een week langer duren. Voor een model met blokken van zeven weken les gevolgd door twee weken vakantie bestaat te weinig draagvlak. Over de afstemming tussen de taalgemeenschappen is er onenigheid. Onze leden wijzen wel op het belang van afstemming tussen de verschillende onderwijsniveaus, met inbegrip van het hoger onderwijs.

Directies trekken aan alarmbel

Dat veel directieleden ongerust zijn, blijkt uit de opmerkingen die ze maken bij de enquête. Ze zijn bang dat nog meer leraren

het onderwijs zullen inruilen voor de privésector en dat onderwijs minder aantrekkelijk zal worden, ook voor zijinstromers. Ze vinden de lokalen niet altijd geschikt om in de zomer les in te volgen – het is er dan vaak te warm – en vrezende grote infrastructuurwerken moeilijker te kunnen uitvoeren, zeker in combinatie met het bouwverlof. Ook directies hebben nood aan deconnectie. Zij zien geen heil in een inkorting van de zomervakantie door organisatorische redenen, maar ook omdat hun welbevinden aangetast zou kunnen worden.

Twee keer nadenken

Dat er geen draagvlak bij het personeel aanwezig is, is duidelijk. Als men toch zou overwegen om de zomervakantie in te korten, moet men niet alleen op zoek gaan naar dat draagvlak, maar ook naar wetenschappelijke evidentie, want die is er nu weinig of niet. (Amerikaanse) studies tonen geen overtuigend bewijs voor de stelling dat een inkorting van de zomervakantie met toename van de jaarlijkse lestijd tot betere leerprestaties leidt. Enkele studies laten zien dat er, in het beste geval, een licht positief effect zou zijn voor kansarme leerlingen, maar het is niet duidelijk of dat effect te verklaren is door de toename van de onderwijstijd. Ook (Amerikaanse) studies die nagaan of het meer gelijkmatig spreiden van vakantieperiodes over het kalenderjaar leidt tot betere leerprestaties, leggen geen overtuigende effecten bloot, ook niet voor kansarme leerlingen.

Bovendien is het draagvlak bij andere onderwijspartners beperkt of ondermaats. Uit een bevraging die de Vlaamse Confederatie van Ouders en Ouderverenigingen (VCOV) organiseerde, blijkt dat de mening van de ouders sterk uiteenloopt. Slechts 51,5 procent wil nadenken over het inkorten van de zomervakantie. En ook de Vlaamse Scholierenkoepel (VSK) deed een enquête. Die vroeg aan scholieren die nog niet op het punt staan af te studeren wat zij vinden van een zomervakantie van zes weken, met in ruil een herfst- en krokusverlof van twee weken. Maar liefst 64 procent van de scholieren vindt dat een slecht idee. Slechts één op vijf leerlingen zou dat wél zien zitten.

Kortom: de overgrote meerderheid van de Vlaamse leerlingen én hun leraren (naast ook nog veel anderen) zijn heel duidelijk gekant tegen een ingekorte zomervakantie! *Que bonum respuit consilium sibi ipse nocet (Cicero)*³.

Koen

.....
3. Wie goede raad in de wind slaat, benadeelt zichzelf.